

Kela tiedottaa 21.6.2004

Osittaista hoitorahaa elokuusta alkaen myös pienten koululaisten vanhemmille

Oikeus osittaiseen hoitorahaan laajenee. Korvausta työajan lyhentämisestä voivat elokuun alusta alkaen saada alle 3-vuotiaiden lasten vanhempien lisäksi myös eka- ja tokaluokkalaisten vanhemmat.

Elokuusta alkaen molemmat vanhemmat voivat saada osittaista hoitorahaa myös yhtäaikaan, jos he lyhentävät työaikaansa eri aikoina, esimerkiksi toinen aamusta ja toinen illasta. Osittaisen hoitorahan suuruus on 70 euroa kuukaudessa vanhempaa kohti.

Jos lapsi on pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä, oikeus osittaiseen hoitorahaan alkaa jo, kun lapsi osallistuu oppivelvollisena esiopetukseen ja jatkuu kolmannen luokan loppuun saakka. Vanhemmalla on oikeus osittaiseen hoitorahaan myös silloin, jos lapsen koulun aloitusta on lykätty ja lapsi osallistuu esiopetukseen.

Työsopimuslain mukaan vanhemmilla on mahdollisuus lyhentää työaikaan palkattomasti eli. pitää ns. osittaista hoitovapaata, kunnes lapsen toinen lukuvuosi päättyy. Vanhemman on oltava työskennellyt viimeisen 12 kuukauden aikana vähintään puoli vuotta saman työnantajan palveluksessa ennen kuin hän aloittaa hoitovapaan.

Osittaista hoitovapaata käyttävä vanhempi voi hakea Kelalta osittaista hoitorahaa, jonka ehdot poikkeavat hoitovapaasta. Tällä hetkellä osittaista hoitorahaa voidaan myöntää vain alle 3-vuotiaan lapsen vanhemmalle.

Elokuun alussa voimaan tulee lakimuutos, jonka myötä tuen piiriin tulevat myös ensimmäisen tai toisen vuoden opetukseen osallistuvan lapsen vanhemmat. Osittaiseen hoitorahaan on oikeus myös lukukausien väliin jääviltä loma-ajoilta. Jos työaika lyhentää 3-vuotiaan mutta alle kouluikäisen lapsen hoitamiseksi, osittaista hoitorahaa ei edelleenkään makseta. Oikeus osittaiseen hoitorahaan koskee vain työ- tai virkasuhteessa olevaa vanhempaa.

Viime vuonna Kela maksoi osittaista hoitorahaa yhteensä 1,63 miljoonaa euroa 2 127 perheelle. Määrä on suhteellisen pieni verrattuna kotihoidon tukeen (68 874 perhettä) tai yksityisen hoidon tukeen (10 899 perhettä). Lainmuutoksen myötä osittaisen hoitorahan saajien määrän odotetaan kasvavan viisinkertaiseksi. On arvioitu, että noin 10 % pienten koululaisten vanhemmista käyttäisi oikeuttaan osittaiseen hoitovapaaseen ja osittaiseen hoitorahaan.

Pidennetty oppivelvollisuus tai koulun aloituksen lykkääminen

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten vanhemmilla on muita laajemmat oikeudet osittaiseen hoitorahaan ja hoitovapaaseen. Pidennetyllä oppivelvollisuudella tarkoitetaan sitä, että oppivelvollisuus alkaa lapsen vamman tai sairauden vuoksi jo kuusivuotiaana ja kestää 11 vuotta. Vamma tai sairaus voi olla esim. näkö-, kuulo-, liikunta- tai kehitysvamma tai vaikea dysfasia.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvan lapsen vanhemmilla on oikeus osittaiseen hoitorahaan jo silloin, kun lapsi 6-vuotiaana osallistuu oppivelvollisena esiopetukseen ja oikeus jatkuu, kunnes lapsien kolmas lukuvuosi perusopetuksessa päättyy. Näin vanhemmilla on mahdollisuus saada lapsen kouluunmenon yhteydessä osittaista

hoitorahaa yhteensä neljän vuoden ajan.

Joskus koulun aloitusta lykätään vuodella, jos lapsella ei psykologisten ja tarvittaessa lääketieteellisten selvitysten perusteella ole edellytyksiä suoriutua opiskelusta. Tällöin lapsella on oikeus saada esiopetusta myös oppivelvollisuuden alkamisvuonna, jolloin lapsi täyttää 7 vuotta. Vuotta myöhemmin koulun aloittavan lapsen vanhemmilla on oikeus saada osittaista hoitorahaa ajalta, jolloin lapsi osallistuu oppivelvollisena esiopetukseen ja lisäksi perusopetuksen ensimmäisen ja toisen vuoden ajalta eli yhteensä enintään kolme vuotta,

Osittainen hoitoraha molemmille vanhemmille

Osittaista hoitorahaa maksetaan 70 euroa kuukaudessa ja se on veronalaista tuloa. Sitä maksetaan vanhemmalle, joka on työ- tai virkasuhteessa ja jonka keskimääräinen viikoittainen työaika on lapsen hoidon vuoksi enintään 30 tuntia. Jos työaika on jo ennestään enintään 30 tuntia viikossa, sitä ei tarvitse enää lyhentää, mutta lyhyen työajan tulee johtua nimenomaan lapsen hoidosta eikä esimerkiksi työpaikan muista työaikajärjestelyistä.

Työntekijä ja työnantaja sopivat työajan lyhentämisen yksityiskohtaisista järjestelyistä haluamallaan tavalla, esim. lyhennetäänkö päivittäistä vai viikoittaista työaikaa niin, että työaika lyhenee keskimäärin 30 tuntiin viikossa.

Elokuun alussa alkaen molemmat vanhemmat voivat saada osittaista hoitorahaa myös saman kalenterijakson aikana. Näin voidaan menetellä, jos vanhemmat pitävät osittaisen hoitovapaan eri aikoina, esimerkiksi toinen vanhemmista lyhentää työaikaansa aamusta ja toinen iltapäivästä.

Koulun alkaessa hoitovapaalle?

Tällä hetkellä osittaista hoitorahaa haetaan Kelasta lomakkeella WH1, Lasten kotihoidon tuen/lasten yksityisen hoidon tuen hakemus. Lomaketta uudistetaan lakimuutosten takia ja elokuun alussa Kelan toimistoissa otetaan käyttöön uusi lomake WH9 osittaisen hoitorahan hakemiseen. Uusi lomake tulee elokuussa myös Kelan Internet-sivuille.

Osittainen hoitoraha voidaan myöntää takautuvasti puolelta vuodelta, joten sen hakemisella ei ole kiire, vaikka ekaluokkalaisten isä tai äiti suunnittelisi lyhentävänsä työaikaa heti elokuun alussa.

Lisätietoja

Kela, terveyst- ja toimeentuloturvaosasto,
lakimies Johanna Keski-Koukkari, puh. 020 434 3980 tai johanna.keski-koukkari@kel.fi